

under the customs regime of refusal in favor of the state: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 21.05.2012 № 427]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427-2012-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Pro Poriadok obliku, zberihannia, otsinky konfiskovanoho ta inshoho maina, shcho perekhodyt u vlasnist derzhavy, i rozporiadzhennia nym: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.08.1998 r. № 1340 [On the Procedure for Accounting, Storage, Valuation of Confiscated and Other Property Transferring to State Ownership and Disposal: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 25, 1998 № 1340]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1340-98-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
12. Shulha, M.H. (2013) Mytnyi rezhym: osnovy pravovoho rehuliuвання [Customs regime: basics of legal regulation]. *Visnyk Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho – Bulletin of the National Law Academy of Ukraine named after Yaroslav Mudryi*, 4, 270–280 [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.2.22>

AKTUALNE PYTANIA DOTYCZĄCE ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA NARUSZENIE USTALONEGO PORZĄDKU ORGANIZACJI I PROWADZENIA POKOJOWYCH ZGROMADZEŃ

Yevheniia Kobrusieva

kandydat nauk prawnych, docent,

docent Katedry Prawa Administracyjnego i Karnego

Dnieprzańskiego Narodowego Uniwersytetu imienia Ołesia Honczara (Dniepr, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-4225-9657

Kobrusieva@gmail.com

Adnotacja. W rozwijającym się społeczeństwie demokratycznym, które jest otwarte na zmiany, wolność, z której korzysta pewna grupa społeczna lub zdecydowana większość ludności, ważną rolę odgrywa stosunek ustawodawcy do pokojowych zgromadzeń w kontekście zapewnienia porządku publicznego. Szeroki zakres politycznych przyczyn lub przekonań może wywołać publiczne oburzenie, które z kolei może przybierać różne formy publicznych zgromadzeń.

Koncentrujemy nasze badania na administracyjnie prawnym zapewnieniu prawa do pokojowych zgromadzeń w kontekście międzynarodowych standardów i doświadczeń zagranicznych. Zilustrowaliśmy analizę orzeczeń sądowych w sprawach o wykroczenia administracyjne zgodnie z art. 185-1 Kodeksu Ukrainy o Wykroczeniach, który określa odpowiedzialność za naruszenie ustalonego porządku organizacji lub przeprowadzenia zebrań, spotkań, procesji ulicznych i demonstracji. Podkreślono, że realia społeczeństwa ukraińskiego budzą wysoką aktywność i chęć obywateli do rozwiązywania problemów Państwa dotyczących ich wspólnych interesów bezpośrednio z wykorzystaniem prawa do pokojowych zgromadzeń. Pomimo znaczenia przestrzegania praw politycznych obywateli w państwie oraz przepisów dotyczących wolności zebrań, spotkań, procesji ulicznych i demonstracji, które są określone w Konstytucji Ukrainy i nadal nie są odpowiednio określone w obowiązującym prawie, często są ograniczone, a nawet po prostu naruszone. Autor zwrócił uwagę, właśnie na badania orzeczeń sądowych na podstawie art. 185-1 Kodeksu Ukrainy o Wykroczeniach w sprawach o naruszenie prawa obywateli do pokojowych zgromadzeń, i stosowania praktyk Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, przy rozpatrywaniu spraw jako źródła prawa.

Z analizowanych orzeczeń autor sformułował, że w niektórych przypadkach, w pewnych okolicznościach, obowiązuje zakaz wykonywania prawa do wolności pokojowych zgromadzeń, ponieważ błędne postrzeganie przez obywateli realiów wydarzeń publicznych i obecność konfrontacji między zwolennikami niektórych partii politycznych może prowadzić do zamieszek, zakłócać spokój publiczny, zagrażać życiu i zdrowiu publicznemu, co z kolei utrudni pracę organom ścigania w celu ochrony porządku publicznego podczas masowych wydarzeń w miastach lub innych miejscowościach.

Słowa kluczowe: spotkania pokojowe, standardy międzynarodowe, podmioty zapewniające prawo do spotkań pokojowych, społeczeństwo obywatelskie.

CURRENT ISSUES REGARDING RESPONSIBILITY FOR VIOLATION OF THE ESTABLISHED PROCEDURE OF ORGANIZATION AND HOLDING OF PEACEFUL ASSEMBLIES

Yevheniia Kobrusieva

Ph. D. in Juridical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Administrative and Criminal Law

Oles Honchar Dnipro National University (Dnipro, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-4225-9657

Kobrusieva@gmail.com

Abstract. In a developing democratic society that is open to change, the freedoms enjoyed by a particular social group or the vast majority of the population play an important role in the legislator's attitude to peaceful assembly in

the context of public order. A wide range of political reasons or beliefs can provoke public protest, which in turn can take various forms of public assembly. We focus our research on the administrative and legal provision of the right to peaceful assembly in the context of international standards and foreign experience. We illustrated the analysis of court decisions in cases of administrative offenses under Art. 185-1 of the Code of Administrative Offenses, which establishes liability for violation of the established procedure for organizing or holding meetings, rallies, street marches and demonstrations. It is emphasized that the realities of Ukrainian society arouse high activity and desire of citizens to solve the problems of the state that affect their common interests directly with the use of the right to peaceful assembly.

Despite the importance of respecting the political rights of citizens in the country, and the provisions on freedom of assembly, rallies, street marches and demonstrations, which are enshrined in the Constitution of Ukraine and not yet properly specified in current legislation, are often limited or even violated. The author pays attention to the study of court decisions under Art. 185-1 of the Code of Administrative Offenses in cases of violation of the right of citizens to peaceful assembly, and the application of the case law of the European Court of Human Rights, when considering cases as a source of law.

From the analyzed decisions the author formulated that in some cases in certain circumstances there is a ban on the exercise of the right to freedom of peaceful assembly, as incorrect perception of the realities of social events and the existence of confrontations between supporters of certain political parties can lead to riots, peace, threats to life and health of the population, which in turn will complicate the work of law enforcement agencies to protect public order during mass events in cities or other settlements.

Key words: peaceful assemblies, international standards, subjects of ensuring the right to peaceful assembly, civil society.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ВСТАНОВЛЕНОГО ПОРЯДКУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ МИРНИХ ЗІБРАНЬ

Євгенія Кобрусєва

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри адміністративного і кримінального права

Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (Дніпро, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-4225-9657

Kobrusieva@gmail.com

Анотація. У демократичному суспільстві, що розвивається, яке відкрите для змін, свободи, якими користується певна соціальна група або більшість населення, важлива роль відводиться ставленню законодавця до мирних зібрань у контексті забезпечення громадського порядку. Широкий спектр політичних причин або переконань може викликати громадський протест, який, у свою чергу, може приймати різні форми публічних зборів.

Ми фокусуємо дослідження на адміністративно-правовому забезпеченні права на мирні зібрання в контексті міжнародних стандартів і зарубіжного досвіду. Нами проілюстровано аналіз судових рішень у справах про адміністративне правопорушення за ст. 185-1 КУпАП, що встановлює відповідальність за порушення встановленого порядку організації або проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій. Закцентовано увагу, що реалії українського суспільства пробуджують високу активність і прагнення громадян до вирішення проблем держави, які стосуються їхніх загальних інтересів, безпосередньо з використанням права на мирні зібрання. Незважаючи на всю важливість дотримання політичних прав громадян у державі та положення про свободу зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, що зазначені в Конституції України, вони й дотепер належним чином не конкретизовані в чинному законодавстві, нерідко обмежуються, а то й просто порушуються. Автором приділено увагу саме дослідженню судових рішень за ст. 185-1 КУпАП у справах щодо порушення права на реалізацію громадян на мирні зібрання, застосування практики Європейського суду з прав людини під час розгляду справ як джерела права.

З проаналізованих рішень автором сформульовано, що в деяких випадках за певних обставин має місце заборона на реалізацію права з приводу свободи мирних зібрань, так як неправильне сприйняття громадянами реалій суспільних подій і наявність протистоянь між прихильниками певних політичних партій може призвести до масових заворушень, порушення громадського спокою, загрози життю та здоров'ю населення, що, у свою чергу, ускладнить роботу правоохоронним органам з охорони публічного порядку під час проведення масових заходів у містах чи інших населених пунктах.

Ключові слова: мирні зібрання, міжнародні стандарти, суб'єкти забезпечення права на мирні зібрання, громадянське суспільство.

Вступ. Підвищення рівня активності громадян в реалізації права на мирні зібрання, що є проявом становлення демократії в нашій країні, десонансується з тим, що вітчизняне законодавство лише частково регламентує порядок реалізації права на мирні зібрання й базується на застарілій нормативній базі. Акцентуємо увагу на тому, що нині відсутній закон, який регламентував порядок реалізації права громадян на мирні зібрання. Попри це, для країн з усталеними демократичними традиціями звичайною практикою є визначення міри свободи мирних зібрань у кожному конкретному випадку через залучення механізмів правосуддя. Але в Україні тепер спостерігається стійка тенденція неготовності судової системи до оперативного та неупередженого винесення рішень по спорах щодо обмеження права на свободу мирних зібрань, притягнення до відповідальності за порушення порядку проведення мирних зібрань, що передбачена Кодексом України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП).

Тому автором акцентується увага на важливості нормативно-правового врегулювання права на мирні зібрання, оскільки це питання стало традиційним протягом усього періоду незалежності.

Основна частина. Україна виділяється на фоні Східної Європи як глобальними численними акціями протестів, які призводять до змін влади в країні, так і регіональними акціями зібрань, які впливають на соціально-політичну й економічну ситуацію в країні.

Тому нами зосереджується увага на актуальних питаннях адміністративно-правової відповідальності за порушення порядку проведення мирних зібрань, що не раз привертало увагу науковців, серед яких – М.О. Баймуратов, В.В. Букач, О.В. Васьковська, Т.І. Гудзь, М.М. Денісова, О.С. Денісова, О.Ю. Дрозд, В.В. Заросило, О.В. Колісник, А.Т. Комзюк, Р.О. Куйбіда, М.І. Логвиненко, С.М. Міщенко й інші.

Дотепер правове забезпечення права на мирні зібрання продовжує розвиватися неоднорідно й нерідко залежить від соціально-політичної ситуації в країні.

У дослідженні наголошено на важливості врегулювання порядку проведення мирних зібрань, актуальності питання розгляду судових рішень у разі відкриття адміністративного провадження за ст. 185-1 КУпАП, порушення порядку проведення мітингів з урахуванням усіх особливостей розгляду справи, правильної кваліфікації факту правопорушення та законного винесення рішення щодо встановлення вини організаторів чи учасників мітингу, розгляд яких зараховано до компетенції суду.

Так, у КУпАП передбачено три норми, на яких «тримається» адміністративна судова практика притягнення до відповідальності за порушення правил організації та проведення мирних зібрань, після трагічних подій на Майдані Незалежності. Утім вони не змінили позицію законодавця до прав людини в цій сфері, на жаль, до сьогодні відсутній закон, який регламентував би порядок проведення мирних зібрань і процедуру взаємодії всіх суб'єктів у цій сфері адміністративно-правових відносин.

Насамперед це ст. 185-1 «Порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій», яка передбачає відповідальність за порушення встановленого порядку організації або проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, що тягне за собою попередження або накладення штрафу від десяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (КУпАП).

Наступну спеціальну відповідальність передбачає ст. 185-2 «Створення умов для організації і проведення з порушенням установленого порядку зборів, мітингів, вуличних походів або демонстрацій». У ній передбачена заборона надання посадовими особами для проведення з порушенням установленого порядку зборів, мітингів, вуличних походів або демонстрацій приміщень, транспорту, технічних засобів або створення інших умов для організації та проведення зазначених заходів, що тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (КУпАП).

Стаття 185 КУпАП «Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі працівника поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця» хоч прямо й не пов'язана з реалізацією права людини на мирні зібрання, проте на неї безпосередньо вказує статистика щодо застосування до учасників та організаторів зібрань заходів відповідальності, силового припинення масових зібрань. Найчастіше у зв'язку з проведенням мирних зібрань дії правопорушника кваліфікуються за сукупністю ст. ст. 185 і 185-1 цього Кодексу з накладенням адміністративних стягнень згідно з ч. 2 ст. 36 КУпАП, тобто шляхом застосування найтяжчого покарання, яке передбачена в санкції ст. 185 КУпАП: «Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського при виконанні ним службових обов'язків, а також вчинення таких же дій щодо члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця у зв'язку з їх участю в охороні громадського порядку».

Хочемо зазначити, що з урахуванням процедурного порядку притягнення до відповідальності особи, яка порушила норму ст. 185 КУпАП, що передбачає собою порядок повідомлення поліцейським підстави та причини притягнення до відповідальності, повідомлення особі прав згідно зі ст. 268 КУпАП (Права особи яка притягується до відповідальності), установа всіх доказів з фіксацією на бодікамеру. Як правило, вина учасників мирних зібрань забезпечується доказами поліцейського з його свідчень і неоднозначною практикою винесення рішень у суді, де формально встановлюють вину учасника зібрання, не досліджують докази, які надаються учасниками мирних зібрань. Оскільки в цьому контексті факт «злісної непокори» поліцейському доводиться в більшості рішень суду, складніше довести «порушення порядку організації і проведення зборів».

Так, адміністративній відповідальності підлягають особи, які діють у супереч встановленому порядку організації або проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій. Окрім ст. 39 Основного Закону України, нині законодавчо встановленого порядку проведення зібрань не існує, адже в Україні так і не прийнято закон, у якому було б визначено механізм реалізації права на свободу мирних зборів.

Зосереджуючи увагу на цьому, підкреслимо велику кількість судових розглядів з досліджуваної теми забезпечення проведення мирних зібрань, порушень та обмежень щодо проведення мирних зібрань.

Збори, мітинги, вуличні походи й демонстрації є легальними за сукупності таких умов: а) місце зборів і мітингів, маршрут проходження демонстрацій і походів визначені їх організаторами, про що останні своєчасно сповістили виконавчі органи сільських, селищних, міських рад; б) указані заходи є мирними й провадяться без зброї; в) провадяться не під час воєнного або надзвичайного стану або в умовах воєнного чи надзвичайного стану, проте не встановлено обмежень на їх проведення повноважними органами; г) їх проведення не заборонено судовим рішенням.

Також адміністративній відповідальності підлягають посадові особи, які надають для проведення «неправомірних» зборів, мітингів, вуличних походів або демонстрацій приміщення, транспорт, технічні засоби або створюють інші умови для їх організації та проведення.

Утім також різні суб'єкти адміністративного проступку. У статтях 185 і 185-1 КУпАП вони загальні (фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку), а в ч. 2 ст. 185-1 і ст. 185-2 КУпАП – спеціальні. Особливістю правопорушника, що вчиняє передбачений ч. 2 ст. 185-1 проступок, є фізична осудна особа, яка вже піддавалася адміністративному стягненню за аналогічне правопорушення або є організатором зборів, мітингу вуличного походу чи демонстрації, а ст. 185-1 КУпАП – посадові особи, до компетенції яких, відповідно до ст. 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», належить вирішення питання щодо надання приміщень, транспорту, технічних засобів або створення інших умов для організації та проведення зборів, мітингів, вуличних походів або демонстрацій.

Для притягнення особи до відповідальності за ст. ст. 185 і 185-1 КУпАП обов'язковим є доказування вини у формі прямого умислу. Водночас більш толерантно законодавець ставиться до сприяння посадовими особами вчиненню організаторами масових зібрань порушень ст. 39 Конституції України, передбачає можливість вини також і у формі непрямого умислу.

Ураховуючи, що всі розглядувані проступки мають формальний склад, який не вимагає для кваліфікації наслідків учиненого, доцільно вимагати від суду обов'язкового з'ясування подальших обставин проступку на предмет наявності в наслідках дій організаторів, учасників, службових і посадових осіб предмета іншого проступку або злочину для їх кваліфікації за сукупністю правопорушень у порядку ст. 36 КУпАП. При цьому діють такі правила накладення адміністративних стягнень за вчинення особою двох або більше адміністративних правопорушень:

а) кожне з правопорушень кваліфікується за окремою статтею Особливої частини КУпАП (або іншого нормативного акта, що передбачає адміністративну відповідальність), що має самостійну санкцію;

б) строки давності притягнення до адміністративної відповідальності з кожного правопорушення ще не минули, виходячи з підвідомчості справ розглядуваної нами категорії – це три місяці, адже ухвалюють рішення про адміністративну відповідальність за розглядуваними статтями районні у місті, міські чи міськрайонні суди (їх судді одноосібно) (ст. 221 КУпАП).

Доцільно зазначити, що складати протоколи про правопорушення за ст. 185-1 КУпАП можуть як посадові поліцейські органу Національної поліції, так й особи, уповноважені виконавчими комітетами сільських, селищних, міських рад (ч. ч. 1, 2 ст. 255 КУпАП). Також зазначимо, що під час збирання матеріалу докази оформляються працівниками поліції не відповідно до закону та з порушеннями, досить часто не містять достатніх доказів вини особи, зокрема обґрунтування законності вимог поліцейських тощо.

Натомість суди внаслідок порушення вимог щодо своєчасного, усебічного, повного й об'єктивного з'ясування обставин кожної справи не завжди реагують на вказані факти.

У результаті дослідження привертають увагу деякі рішення суду, а саме в Запорізькій області та м. Києві. Окремою актуальною є судова справа від 13.04.2020, розглянута Печерським районним судом м. Києва по справі № 757/14373/20-п, що надійшла з Печерського УП ГУНП в м. Києві, про притягнення до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 185-1 КУпАП, відповідно до якої (протокол про адміністративне правопорушення № 140797, що засвідчив факт 17.03.2020 приблизно о 11 год. 00 хв. у м. Києві на площі Спортивній, 1-А (БЦ «Гулівер», вежа А, вихід на вул. Басейна)) громадянин ОСОБА_1 порушив порядок організації й проведення зборів і мітингів, завчасно не повідомивши органи державної влади, чим учинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 185-1 КУпАП (справа № 757/14373/20-п).

По цьому провадженню судом *винесено постанову про закриття* справи у зв'язку з відсутністю в діях складу адміністративного правопорушення (справа № 757/14373/20-п).

Отже, наглядно продемонстровано відсутність об'єктивного оцінювання та винесення рішення, де по суті визнає особу-правопорушника винною й водночас наступним абзацом закриває провадження у зв'язку з відсутністю в діях складу адміністративного правопорушення. Зосереджуємо увагу на тому, що вбачаються всі прояви корупції, банальна некомпетентність органів судової гілки влади, що негативно відображає загальний стан забезпечення законності в Україні відповідно до норм чинного законодавства.

Також не можемо залишити без уваги вивчені рішення апеляційного суду в м. Рівне, де, власне, суд першої інстанції постановляє визнати особу-правопорушника винною (винним) і застосовує попередження як вид покарання, зобов'язує стягнути певну суму судового збору в дохід держави в порядку провадження Рівненського міського суду за матеріалами справи № 569/10472/19, які надійшли з Рівненського відділу поліції Головного управління Національної поліції України в Рівненській області, про притягнення до адміністративної відповідальності ОСОБА_1 за ч. 1 ст. 185-1 КУпАП (справа № 569/10472/19).

Після винесеного рішення адвокат (захисник) подає апеляцію на рішення Рівненського міського суду, на що отримує нове рішення у вигляді скасування постанови та закриття провадження у справі за п. 1 ч. 1 ст. 247 КУпАП (справа № 569/10472/19).

Резюмуючи проведений вище аналіз, варто констатувати, що станом на сьогодні відсутня єдина судова практика щодо застосування міжнародного законодавства з питань забезпечення прав на мирні зібрання, а в діяльності суб'єктів публічної адміністрації відсутня практика притягнення їх до відповідальності за необ'єктивні відмови можливості проведення зібрань за відповідними повідомленнями організаторів.

Вивчення судової адміністративної практики переконує, що неоднозначність у розумінні розглядуваних адміністративних норм, хибність процесуальних документів і можливість зловживання правом посадовими особами виникають через відсутність законодавчого регулювання відносин у сфері реалізації прав на мирні зібрання та невизначеності понять, які використано в законодавстві й міжнародно-правових нормах. Окремі визначення можна побачити в нормативно-правових актах різної юридичної сили.

Звертаючись до рекомендацій ООН із цього приводу, доречно підкреслити, що судовий розгляд використовується як захист від зловживань і повинен, як мінімум, установити, чи порушені ці межі і стандарти всупереч національному законодавству. Суди повинні мати право перевіряти правові межі повноважень щодо прийняття рішень крізь призму норм адміністративного права. Судовий розгляд також має бути «повноцінним», тобто він повинен забезпечити ефективні засоби правового захисту, коли відбулося порушення прав людини в результаті здійснення цих повноважень.

На нашу думку, неодноразове прийняття судом рішення (ухвали), яке суперечить Конституції й законам України, іншим актам законодавства, практиці розгляду справ розглядуваної категорії Європейським судом з прав людини та Положенню про цей орган, узагалі варто визнати підставою для позбавлення суддівських повноважень.

З огляду на це, у правовому регулюванні статусу посадової особи містяться значні прогалини, які потребують прийняття відповідних змін до законодавчих актів. Крім того, доцільно передбачити адміністративну відповідальність за створення посадовими або службовими особами таких причин або умов, які унеможливають подальше проведення мирного зібрання, що включають ухвалення ними певного рішення, яке не відповідає чинному законодавству чи прийняте з питань, не зарахованих до його повноважень, або невиконання ними дій, які вони повинні були й могли вчинити в межах наданих законодавством їм повноважень усупереч інтересам громадянина в реалізації права на мирне зібрання.

Адміністративна відповідальність за перешкоду мирним зібранням з боку влади не встановлена. У законодавстві також не передбачена можливість використання сили, яка пропорційна діям правопорушників, адже в Законі про Національну поліцію, як показує практика, недостатньо гарантій для забезпечення належної реалізації прав на мирне зібрання.

Хочемо зауважити, що поліцейські під час проведення масового заходу забезпечують охорону публічного порядку та фактично є спостерігачами. Як правило, здійснюють реагування тільки за фактом грубих порушень, а також уживають належних заходів щодо їх фіксації та процесуального оформлення в разі групових порушень публічного порядку, які можуть спричинити тяжкі наслідки.

Висновки. Підводячи підсумки, варто зазначити встановлення обмежень і суворої відповідальності посадових осіб за обмеження прав громадян на мирні зібрання, які на свій розсуд можуть висунути вимоги, що фактично унеможливають проведення мирного заходу.

Водночас є прогалиною відсутність адміністративної відповідальності за перешкоджання в реалізації цих прав, хоча не всі подібні діяння мають підвищений ступінь суспільної небезпеки, наприклад, прийняття нормативно-правових актів, які затягують процедуру сповіщення.

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
2. Кодекс адміністративного судочинства України: станом на 25 січ. 2018 р.: відповідає офіц. тексту. Харків : Право, 2018. 246 с.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення, прийн. 7 груд. 1984 р. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
4. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
5. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції : Закон України від 17 липня 1997 року № 475/97. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 40. Ст. 263.
6. Справа № 569/10472/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83427053>.
7. Справа № 757/14373/20-п. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89821257>.
8. Справа № 569/10472/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82408470>.

References:

1. Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 # 254k/96-VR // Verkhovna Rada Ukrainy – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>. [in Ukrainian].
2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy [Code of Administrative Procedure of Ukraine]: stanom na 25 sich. 2018 r.: vidpovidaie ofits. tekstu. – Kh.: Pravo, 2018. – 246 s. [in Ukrainian].
3. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on Administrative Offenses]: pryin. 7 hrud. 1984 r. // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainiskoi RSR. – 1984. – Dodatok do # 51. – St. 1122 [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy «Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy» [Law of Ukraine «On National Security of Ukraine»] vid 21 chervnia 2018 roku # 2469- VIII. Ofitsiinyi veb-portal Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrainy «Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod 1950 roku, Pershoho protokolu ta protokoliv N 2, 4, 7 ta 11 do Konventsii» [On ratification of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 1950, the First Protocol and Protocols No. 2, 4, 7 and 11 to the Convention] vid 17 lypnia 1997 roku # 475/97 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1997. – # 40. – St. 263 [in Ukrainian].
6. Sprava № 569/10472/19 // Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. [Case № 569/10472/19 // Unified State Register of Court Decisions] – Rezhym dostupu: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83427053> [in Ukrainian].
7. Sprava № 757/14373/20-p // Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. [Case № 757/14373/20-n // Unified State Register of Court Decisions] – Rezhym dostupu: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89821257> [in Ukrainian].
8. Sprava № 569/10472/19 // Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. [Case № 569/10472/19 // Unified State Register of Court Decisions] – Rezhym dostupu: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82408470> [in Ukrainian].